

komen de discipelen bij het drinken van den wijn in gemeenschap" (Grosheide, 317).

Wie eenmaal zóó de dingen ziet — en het evangelie zelf noopt ons daartoe — zal vanzelf ook heel anders dan Otto denken over de reeds geleverde bewering, dat Christus in eenige problematiek ons of zichzelf zou hebben verwikkeld, welke dan in het dilemma Hillel-Sjammai zou liggen opgesloten en afgegrensd. We hoorden Otto verzekeren, dat de Heiland Sjammai zou hebben gevolgd; ter ondersteuning van zijn bewering herinnerd hij aan Christus' antwoord op de hem ter zake van de bekende echtscheidingskwestie (Matth. 19:3-12) eens voorgelegde vraag. De linksche flank der farizeeërs onder leiding van Hillel wilde echtscheiding gemakkelijker maken dan de rechtsche onder Sjammai, die de gevallen, waarin scheiding toegestaan kan worden, zeer sterk beperkte. Volgens Otto nu heeft Christus in deze problematiek zich aan den kant van Sjammai gesteld; en dit brengt hem dan verder op de gedachte, dat dit ook geschied is in betrekking tot de „wijn-beraka" (den kelk-zegen).

Maar naar onze meening vergist Otto zich. In het gesprek met de farizeeërs, die Christus hun strikvraag inzake de echtscheiding voorleggen, is het juist de glorie van Christus, dat Hij het dilemma, waarvoor men Hem plaatste, en waarboven de ongeestelijke problematiek der farizeeërs zelf niet uit-komen kon, niet aanvaardt. Zij hunnerzijds wilden Hem OF voor Sjammai, OF voor Hillel laten kiezen. Maar Hij liet zich door hen niet vangen; uit hun „tweetal" kiest Hij niet; bij geen enkele van hun partijen liet Hij zich inlijven. Want boven Sjammai en Hillel beiden is Hij uitgegaan; al hun partij-meeningen beveelt Hij, terug te keeren tot de oorspronkelijke dingen, de oorspronkelijke wet, tot helgeen van den beginne was, Matth. 19:4.

En temeer daarom verwerpen wij ook die andere, veel te povere bewering, dat inzake den z.g. eschatologischen zegekelk Christus Sjammai zou hebben „gevolgd". Christus openbaart, regeert. Laat het waar zijn, dat Hij bij de bepaling van den sacraments-ritus zich bij reeds bekende gebruiken deels aansloot, — is dat soms bij de andere sacramenten (pascha, besnijdenis) anders geweest? Maar alles komt op het Woord aan, dat Hij spreekt, en dat het teeken achter zich aan doet komen. Op hetzelfde Woord, dat door de voorspelling van den „nieuwen" wijn-dronk (ik zal den wijn straks „nieuw" mel u drinken) levens het „uiterlijke teeken" termineert, en het zijn vervulde heerlijkheid laat vinden in den hemel, en in den nieuwen hemel-dronk. Het is hem, in dat profeteeren van het nieuwe dat komt, meer om den dronk, dan om den drank te doen.

Een kwestie zonder beteekenis?

Allerminst.

Want nu kunnen wij ons denken over dezen

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELJKE SCHEISEN

Sergius Paulus. Hand. 13 : 4-12.

I.

De eerste Christengemeente uit de Joden zien we op den Pinksterdag te Jeruzalem.

Enkele jaren later is er ook reeds een groote Christengemeente uit de heidenen in Antiochië, de derde stad van 't groote Romeinsche Rijk.

De groote scheidsmuur tusschen Joden en heidenen was hier weggefallen. Als broeders werkten hier nu samen allen die in Christus geloofden.

De gemeente van Jeruzalem was nog zoo ver niet. Zij hield nog vast aan de Joodsche gebruiken in den tempeldienst. 't Was geen wonder, dat er vreemde geruchten onder de Christenen in Jeruzalem liepen over de gemeente van Antiochië.

Toen zond de gemeente van Jeruzalem Barnabas, den zoon der vertroosting, op onderzoek uit. En zij had moeilijk een beter gezant kunnen zenden, want hij was een goed man en vol des Heiligen Geestes en des geloofs. Hij zag het werk Gods onder de heidenen en verheugde zich. De band met Christus sprak méér dan de band van het Jodendom. Die heidenen leefden uit het geloof — en hij, Barnabas, leefde ook uit het geloof — en niet uit de wet.

Barnabas haalde ook Saulus van Tarsen, die hem indertijd had medegedeeld, dat de Heere Jezus hem had aangewezen als een uitverkoren instrument om Zijn Naam onder de heidenen te verkondigen.

Van uit Antiochië heeft de Heilige Geest dan straks Barnabas en Saulus uitgezonden voor de eerste zendingsreis.

Deze zendingsgemeente hield een samenkomst. Men vastte en bad en legde de beide dienaren de handen op en toen reisden ze weg.

De eerste reis zou over Cyprus gaan. Daar kwam Barnabas vandaan. Het land, dat hij indertijd verkocht had om den prijs aan de armen te geven, lag wellicht daar op Cyprus.

Daar woonden vele Joden.

„nieuwen" hemel-dronk scherpen met behulp van Otto's probleemstelling. Is, gelijk Otto wil, de instelling van het avondmaal op de door hem aangegeven wijze inderdaad afhankelijk geweest van bestaand joodsch ritueel, dan heeft Christus' woord over den nieuwen wijn geen betrekking op Zijn bloed, of op de bondsslichting; dan blijft het een afscheidswaard, en een profetie van toekomstige, vernieuwde gemeenschap. Maar dan gemeenschap met „Jezus". Bij onze opvatting evenwel is het profetie van een nieuwe gemeenschap met „Christus"; het beteekent een „nieuw" genieten, een „nieuw" aanvaarden, — in eeuwige aannemende dankzegging — van Zijn werk, en zoo op zijn beurt weer een verrijking van de gemeenschap met God zelf. Het „nieuwe" is dan de toekomstige aanvaarding van de laatste taak van den Middelaar; de over-leiding door Hem van de gemeente tot God, die aller Koning en Vader is. Het „nieuwe" is dan de directe, en in zijn volledige triumf „nieuwe" eenheid van het christologisch-theocentrisch-hemelsche „zien" van de gasten aan de „bruiloft des Lams". Een ritus van terugblik en van vooruitzien, zegt Otto, is de avondmaalsdronk op aarde. Maar hij is profetie — door Christus' bevestigend woord over den „nieuw" straks te drinken „wijn" — van een volkomen inzien in Gods werken, in alle Gods werken.

Het is dan ook naar onze stellige meening onjuist, te zeggen, dat de kelk bij het avondmaal, en de wijn, die daarin wordt uitgedeeld, niets te maken zouden hebben met bloed en bloedstichting. Door het zoo voor te stellen, wordt door Otto de beteekenis van Christus' bekende woord eigenwillig verkleind. En het begrip der „nieuw"-heid van den dronk en van den drank wordt willekeurig verengd. Christus belooft niet maar een repetitie van de gemeenschaps-oefening, doch een verandering van al de gemeenschaps-stermen. Niet de repetitie van de gemeenschaps-oefening staat op den voorgrond; die zou reeds liggen uitgedrukt in het: „met ulieden drinken". Doch het komt aan op de verandering van de gemeenschaps-stermen. De dronk zelf is straks in de hemelsche heerlijkheid nieuw; want, hij moge thans nog teeken van bloed en bloedstorting zijn, maar in het avondmaal der toekomst is hij geschenk en proeve en document van de door het vergoten bloed gewrochte gemeenschaps-volheid. De wijn, dien de geloovigen op aarde drinken, is gedachtenis-teeken, onderstelt dus den Christus-in-dia-stase, den Christus-op-een-afstand-naar-het-vleesch. Men moet hem dan ook drinken, totdat Hij komt. Maar de nieuwe wijn daarboven wordt straks geschonken door Christus, die niet meer in dia-stase, niet meer op-een-afstand is, óók niet naar Zijn lichaam. De wijn van heden behoort bij een geloof, dat telkens versterking noodig heeft. De nieuwe wijn evenwel wordt gegeven en genomen in de aan-

Toen ze overgevaren waren, vonden zij in Salamis dadelijk een synagoge.

Barnabas en Saulus gingen zoo 't geheele eiland door, langs den heirweg, dien de Romeinen daar hadden aangelegd, en kwamen zoo in Pafos, de hoofdstad, waar de pro-consul Sergius Paulus het bewind voerde.

Aan dezen Sergius Paulus zijn de krachten des Evangelies bijzonder heerlijk uitgekomen. Daar, vóór Sergius Paulus, is Saulus, die altijd nog als tweede genoemd werd ná Barnabas, zóó naar voren gekomen, dat het nu in het vervolg heet: Paulus en Barnabas.

Hier in den strijd tegen de machten van het heidendom is Saulus „Paulus" geworden voor den schrijver der Handelingen. En niet op den weg naar Damascus zooals de traditie altijd zegt.

Ik wil iets meer van dezen pro-consul zeggen. In hem zien we de worsteling van de groote cultuur-machten van dien tijd — en we zien hoe de Heere Christus daarover triomfeert door de prediking van Barnabas en Saulus.

Sergius Paulus was zeer waarschijnlijk een lid van het beroemde geslacht der gens Aemilia, een der aanzienlijkste families in Rome, die alle den bijnaam Paulus droegen.

De broeder van Claudius Civilis droeg eenige jaren later ook dien naam: Julius Paulus. Welnu, van Sergius Paulus, wiens voornaam Lucius was, is bekend, dat hij eerst in Rome gewoond heeft. Onder keizer Claudius was hij lid van een Commissie, die toezicht had op den loop van de Tiber. Alleen Senatoren zaten in die commissie.

Plinius de oudere, de natuurkenner, noemt Lucius Sergius Paulus ook onder de schrijvers, die hij voor het schrijven van zijn boek had bestudeerd.

Sergius Paulus deed dus natuuronderzoek. Enkele malen spreekt Plinius over Cyprische tarwe en vermoedelijk heeft hij dat van Sergius Paulus.

Galenus noemt hem ook als iemand, die wél onderlegd was in de wijsbegeerte. Lucas noemt hem een verstandig man. Dat klopt zeer goed op de bovengenoemde berichten.

Zijn beeld wordt nog verder aangevuld als we weten, dat aan zijn hof een waarzegger was, geen

schooving „van aangezicht tot aangezicht". Het Lam is zelf aan de „nieuwe" tafel aanzitter, voorzitter. Hij zet zijn „nieuwen" wijn op, en aan de tafel wordt eeuwig gedacht, niet, dat bloed gevloeid heeft, doch dat alle bloedstroom opgehouden is: zoowel bij Christus als bij de zijnen, zoowel de bloedstroom van den dood, als die van 't leven. En juist daardoor bewijst die „nieuwe" wijn, dat de „oude" — ondanks Otto's verzekering van het tegendeel — met bonds-stichting alles te maken had. Want Gods eerste verbonds-belofte stelde dat „punt des tijds" in uitzicht, waarin — „ten laatsten dage" — de stroom van alle levensbloed een einde nemen zou, en alle „levende ziel" ook in dezen tot haar rust zou mogen ingaan.

Eerst zou de eerste Adam overleiden tot deze rust; hij kon den wijn der „chaberah", der „werk-verbonds" gemeenschap schenken. Doch hij komt niet verder; en straks stort hij den wijn ter aarde en stoot de tafel der gemeenschap om. Maar de tweede Adam wordt nu „levendmakende geest"; hij kan den ouden wijn in de kerk der „genadeverbonds" gemeenschap tot teken van de geweldadige afdamming van zijn eigen bloedstroom stellen, en tevens als onderpand van de geweld-looze; gezegende, stilzetting van den bloedstroom bij al de zijnen.

Zoo wordt deze „nieuwe" wijn straks inderdaad de ééne feestdronk. Water drinken uit de rivier des levens, of wijn drinken aan de bruiloft des Lams, het is tenslotte hetzelfde, onder een ander beeld. K. S.

LITERATUUR EN KUNST

Lichtzoekers?

Mary Pos: Lichtzoekers. — J. H. Kok N.V., Kampen, 1935.

Verschillende schrijvers zijn hun literair leven begonnen met het schrijven van een schets, een novelle, een kort verhaal, of hoe men deze klein-kunst wil benoemen. Na een tijdlang zulke korte verhalen geschreven te hebben, gaat men over tot het grotere genre, het „echte" boek, de roman. Zodoende wordt de eerste poging om kunst te schrijven, vaak niet meer dan een oefening in het schrijven, waarop een auteur later glimlachend zal neerzien. Hij is blij dat het gestaan heeft in een week- of maandblad, dat men nooit of zelden meer ter hand neemt. Het stukje heeft zijn plicht gedaan, tegenover schrijver en publiek, en mag gerust vergeten worden.

Maar niet altijd gelukkig heeft de novelle zo'n kort bestaan. Want in wezen is ze niet minder dan de roman, en een schrijver die nooit anders

gewone waarzegger, maar een zeer begaafd man op dat gebied, een valsche profet, een toovenaar.

Zulke lieden werden door de Romeinsche grooten gaarne aan het hof gehouden en hun orakels werden op hoogen prijs gesteld.

In dit geval was de toovenaar een Jood. Een kind van Abraham. Hij heette Bar-Jezus, vermoedelijk heette zijn vader Jezus. Hij had het geloof zijner vaders verlaten, hij had in Egypte de magische kunsten geleerd en daar zijn „waarzeggen-den geest" tot groote activiteit weten te brengen. Hij was daar ver gekomen, van kracht tot kracht was hij voortgegaan, totdat hij den titel Elymas, toovenaar, had erlangd. De godgeleerden heeten thans in Arabië nog Uemas.

Bar-Jezus, de zoon van Abraham, was Elymas geworden.

En dat legde hem gouden eieren.

Een post als magiër aan 't hof van den pro-consul Lucius Sergius Paulus was niet te ver-smaden.

En zijn woord had veel gezag aan het hof. Zijn invloed reikte ver.

De cultuur-menschen onder de Romeinen geloofden niet meer in hun goden Jupiter, Mercurius, Mars, enz. In 't Lycaonische boerenland mochten de menschen nog dagelijks verwachten, dat Jupiter en Mercurius op een keer naar de aarde zouden wederkeren — in Rome, en aan 't hof van Sergius glimlachte men over dat ouderwetsche goden-geloof.

En practisch gesproken was de toovenaar met zijn mirakels en zijn geheimzinnige, „opmerkelijk uitkomende", uitspraken de eenige, wiens leer waarde scheen te hebben voor het moede heidendom. Want de magiërs deden dan toch maar opmerkelijke dingen, die een gewoon sterveling niet kon doen. Zij hadden dan toch maar een mysterieuze macht... die boeide door haar geheim-zinnigheid.

Evenwel, Sergius Paulus schijnt niet ten volle bevredigd te zijn in de magie — hoe kón het ook. Toen hij van Barnabas en Saulus hoorde, zocht hij zeer om het Woord Gods te hooren.

Uit al deze gegevens wil ik trachten een nog nauwkeuriger beeld te construeeren van het zoeken en tasten naar de waarheid door dezen verstandigen, aanzienlijken Romein. A. JANSE.

schreef dat betekenis-mans. Het in de aard man het v van het le lende inne veranderen handeling de innerlij

Geheel a lange reek één daad, de schrijv chologisch tekening, s ver van t romansch verhaal tr gehele gel Van de meerdere ze te ver critischer zamelaar l moet gaar hij aan zij hierdoor hun geme ten kan.

Wannee tional ver l „Lichtzoel dat de bo duisternis beschrevel zoeken of 's werelds

De stof schrijfs ter de maatsc drukt. Do persoon l die zich patroons deling, ni lezer vern wordt var sprokene moedig ze

Het twi deze tijd t man aanz beste „ko man en v lie, zien z verhaal k daarvan geven aan

Hier za „lichtzoek ster een zelf niet c laat zegge innerlijk

In deze Ernstige gende stu dienstig j

De schrij tonen, ho het leven steunkrac werkelijk maakt ze haal „Co vaardig „sijnheid" nis is cel gebedsver

Na Japie' terug dat waarvoor Japie is moeder h Een twee dadigheid de hoofd menschen. 2 en tracht offer van dan weer in de rug haar „lie.

Het dr moeilijkk zonder va branden kleintje t goede lie boze buu lijk was de kerst blust met komt de zodat er zijn de v conflict en gezien da maar bij